

Ursknappen

**

Referanse: Høitomt T., Høitomt T., Blindheim T., Blindheim T., Laugsand A., Olsen K. M., Jansson U., Gammelmo Ø. 2012. Naturverdier for lokalitet Ursknappen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2011. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=3822>)

Referansedata

Fylke: Hedmark, Akershus
Kommune: Nord-Odal, Nes
Kartblad:
H.o.h.: 340-500moh
Areal: 6209 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2011
Inventør: THØ, TBL, ALA, KMO, UJA, OGA
Dato feltreg.: 13.10.2011
Vegetasjonsone: mellomboreal 100% (6210 daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Området ligger sørvest i Nord-Odal kommune i Hedmark og nord i Nes kommune i Akershus og omfatter deler av det høyere liggende kollepartiet rundt Ursknappen, samt et noe flatere område noe lenger øst. Topografien kan beskrives som et typisk bølgende østlandsk åslandskap med rolige landskapsformer avbrutt av enkelte mindre sprekkedaler.

Forslaget til verneområde avviker noe i fra det opprinnelige tilbudet. Hovedårsaken til dette er sterk påvirkning i form av hogst i randsonene til området. Særlig i nord og øst finnes i dag så mye ungskog og til dels hogstflater at noe areal måtte skjæres bort fra verneforslaget for å kunne forsvare verdsettingen av det gjenværende området. En del yngre skog er imidlertid fortsatt inkludert av arronderingsmessige årsaker. Det er avgrenset 15 kjerneområder innenfor verneforslaget.

Området domineres i all hovedsak av fattige vegetasjonstyper med trivielt arts mangfold. Det er mest fastmark, men noe myr inngår. Gran er dominerende treslag, men det finnes stedvis et betydelig innslag av furu på tørre hauger og langs myrer. I tillegg inngår en del bjørk, samt litt osp, selje og rogn. Noen mindre arealer med rikere vegetasjonstyper finnes imidlertid spredt, blant annet nordøst for Nordre Bjørtjernet, vest for Søndre Bjørtjernet og østover fra Steinsjøen. I disse noe rikere lommene finnes arter som blåveis, vårerteknapp, skogstjerneblom, skogvikke, vendelrot og myskegras.

Skogen i Ursknappenområdet er for det meste veldig sterkt påvirket av tidligere tiders plukk- og gjennomhogster. I randsonene finnes også relativt store arealer med yngre skog og ungskog/hogstflater. Den eldste og minst påvirkede skogen finnes trolig i kjerneområde 1 og 7. Her finnes en del ganske gamle trær, hovedsaklig av gran, men også litt furu. Det er dannet en del dødved, og selv om det meste er relativt nydannet finnes et visst kontinuitetspreg med innslag av læger i sene stadier.

Mer eller mindre hele forslaget til verneområde er så sterkt påvirket av gamle og nye hogstinngrep at det arts mangfoldet knyttet til kontinuitetsbærende strukturer som vi ser i dag, er temmelig utarmet. Noen av de vanligst forekommende signal- og rødlisteartene knyttet til eldre granskog ble imidlertid påvist. Det er til sammen påvist åtte rødlistede arter i området, alle nær truet (NT).

Området scorer lavt til middels på alle aktuelle kriterier og ligger i utgangspunktet på vippen mellom én og to stjerner. Vi velger imidlertid å vektlegge at Ursknappen er et av få større, sammenhengende gammelskogsområdet i denne regionen. Ursknappen bør også sees i sammenheng med det nærliggende området Songkjølen.

Ursknappen vurderes som regionalt verneverdig (**)

Feltarbeid

Det tilbudte arealet ble kartlagt av flere ansatte i BioFokus i løpet av to dager i oktober 2011. Det var gode kartleggingforhold og hele tilbudsområdet vurderes som godt kartlagt.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er meldt inn i forbindelse med ordningen frivillig vern og kartlegges i regi av Direktoratet for Naturforvaltning. Kart med arbeidsgrenser er oversendt fra oppdragsgiver.

Tidligere undersøkelser

Det er tidligere foretatt en eller flere MiS/nøkkelbiotopkartlegginger som ser ut til å dekke det meste av området. Disse kartleggingene har resultert i en rekke polygoner. I tillegg er deler av området tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Nord-Odal kommune (Klepsland 2009). I forbindelse med dette arbeidet ble det blant annet avgrenset en stor avgrensning i området rundt Ursknappen. Denne store avgrensningen ble laget for fange opp et område med høy tetthet av MiS-biotoper.

Beliggenhet

Området ligger sørvest i Nord-Odal kommune i Hedmark og nord i Nes kommune i Akershus og omfatter deler av det høyere liggende kollepartiet rundt Ursknappen, samt et noe flatere område noe lenger øst.

Naturgrunnlag

Topografi

Topografien kan beskrives som et typisk bølgende østlandsk åslandskap med rolige landskapsformer avbrutt av enkelte mindre sprekkedaler.

Geologi

Berggrunnen i området domineres av granittisk gneis og øyegneis (NGU 2012). Det finnes stedvis et morenedekke av varierende tykkelse.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: mellomboreal 100% (6210 daa) .

Lokaliteten befinner seg for det meste i mellomboreal vegetasjonssone og i vegetasjonseksjonen overgangsseksjon (OC) (Moen 1998)

Vegetasjon og treslagsfordeling

Forslaget til verneområde domineres i all hovedsak av fattige vegetasjonstyper med trivielt artsmangfold. Gran er dominerende treslag, men det finnes stedvis et betydelig innslag av furu på tørre hauger og langs myrer. I tillegg inngår en del bjørk, samt litt osp, selje og rogn. Noen mindre arealer med rikere vegetasjonstyper finnes imidlertid spredt, blant annet nordøst for Nordre Bjørtjernet, vest for Søndre Bjørtjernet og østover fra Steinsjøen. I disse noe rikere lommene finnes arter som blåveis, vårerteknapp, skogstjerneblom, skogvikke, vendelrot og myskegras. Enkelte steder, særlig i nordvendte skråninger og sprekkedaler finnes innslag av suboseanisk miljø med flere noe fuktighetskrevenne mose- og lavarter. Deler av området har et til dels ganske stort innslag av myr. Mest myr er det i den østlige delen av området, som gjennomgående er noe mindre topografisk variert enn den vestre delen. Myrene er fattige med trivielle arter, men går ofte over i svakt intermediære sumpskogsområder langs kanter og bekker, særlig i området øst for Nordre Bjørtjernet.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen i Ursknappenområdet er for det meste veldig sterkt påvirket av tidligere tiders plukk- og gjennomhogster. I randsonene finnes også relativt store arealer med yngre skog og ungskog/hogstflater. Den eldste og minst påvirkede skogen finnes trolig i kjerneområde 1 og 7. Her finnes en del ganske gamle trær, hovedsaklig av gran, men også litt furu. Det er dannet en del dødved, og selv om det meste er relativt nydannet finnes et visst kontinuitetspreg med innslag av læger i sene stadier. Det finnes også noen stående gamle strukturer i de minst produktive delene. I forslaget til verneområde for øvrig finnes også gamle trær og død ved spredt der det er eldre skog, særlig i tilknytning til bratte skrenter. Noe dødved finnes også i de mest produktive delene av området, men her er det kun nydannede læger og kontinuiteten er følgelig lav. Slike virkesrike arealer med kompakt eldre granskog finnes blant annet nordover fra Ursknappen, øst for Tretjerna og på begge sidene av Nordre Bjørtjernet. Eldre boreale lauvtrær finnes spredt eller i små ansamlinger flere steder i området.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjerneområdene i området Ursknappen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Nordre Bjørtjernet Ø

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 67,7daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den vestvendte lia rett øst for Nordre Bjørtjernet, inne på kjølen helt sørvest i Nord-Odal kommune. Området ligger i et regiontypisk småkuppert åslandskap. Berggrunnen domineres av granittisk gneis og øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med utforminga gammel granskog. Bratt lise med kompakt granskog på frisk bærlyng- og blåbærmark. I sentrale deler av lokaliteten finnes ganske mye dødved med til dels ganske god kontinuitet. Her finnes læger i de fleste klasser og stadier, samt en del ganske gamle grantrær. Påvirkningsgrader øker noe både nordover og sørøst i lia.

Artsmangfold: Det ble påvist et knippe med middels kontinuitetskrevenne arter. Granstokk-kjuke, granrustkjuke, duftskinn (NT), svartso-nekjuke (NT) og kjøttkjuke, praktbarksopp og barvedbroddsopp ble alle påvist på dødved av gran. Av lav finnes gubbeskjegg (NT) og sprikskjegg (NT) vanlig mens rotnål (NT) ble påvist på en lutende hogstube av gran. På bergvegger finnes randkvistlav spredt. Gam-melgranlav finnes på stammen av eldre grantrær. Den noe uvanlige pusledraugmose finnes på fuktige granlæger i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ingen spor etter menneskelig aktivitet utover "normal" historisk plukkhogstaktivitet.

Verdivurdering: Intakt og velutviklet lokalitet med gammel granskog. Det er påvist et knippe signal- og rødlistearter knyttet til kontinuitets-bærende strukturer av gran. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best under fri utvikling.

2 Nordre Bjørtjennet V

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: C

Areal: 18,1daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Kjell Magne Olsen den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte østvendte lia ned mot Nordre Bjørtjennet og omfatter et areal med eldre barskog med innslag av boreale lauvtrær på fattig berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Grandinert skog med mye mose, relativt skyggefullt. En del innslag av løvtrær, men ikke av store dimensjoner. Noe død ved, både gadd og læger, av gran og løvtrær.

Artsmangfold: Rødlistearter ikke påvist, men lav fra lobarion-samfunnet og en del kjuke, barksopper og lav viser at området har et visst potensial. Lungenever, kystvrenge og dverggullnål er blant artene som ble påvist.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes å ha lokal verdi (C verdi) da området er lite og antallet gamle trær og mengden død ved er begrenset. Dersom området får stå i fred vil verdien øke med årene.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling.

3 Nordre Bjørtjennet NØ

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: C

Areal: 13,2daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en slak nordøstvendt skråning med gran nordøst for Nordre Bjørtjennet vest i Nord-Odal kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er valgt ut som naturtype da den inneholder skog med en del skjeggjav. Her vokser bl. a. gubbeskjegg, sprikskjegg og kort trolleskjegg på grangreinene. Skoger er forholdsvis åpen, men ikke spesielt grovvokst. Det ble også registrert en gammel ospegadd med lungenever. Skråningens eksposisjon og beliggenhet i tilknytning til myr er trolig gunstig for lavararter som er avhengig av både stabil fuktighet og god lystilgang.

Verdivurdering: Granskog med forekomst av de registrerte artene har blitt langt mindre vanlig i dette skoglandskapet de siste tiårene. Lokalitetene skiller seg derfor ut som et viktig område for bevaring av biologisk mangfold. Mangel på gamle trær og død ved trekker verdien ned, mens forekomst av tre mindre vanlige arter trekker verdien opp, men ikke høyere enn til lokal verdi (C verdi) per 2011. Arealet er også svært begrenset.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling.

4 Brettemyra N

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 26,7daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en småkuppert slakt østvendt skog vest og nord for Brettemyra vest i Nord-Odal kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en flersjiktet granskog med noe innslag av furu, bjørk og osp i partier. Skogen er ikke spesielt grov, men det finnes rikelig med død ved av gran i alle nedbrytningsstadier, men med overvekt av stokker som er lite nedbrutt. Det finnes også noe død ved og gadd av osp. Vegetasjonen er av blåbærtype som veksler mellom en tørr og fuktig type fra kollene og ned i dalbunnene.

Artsmangfold: Det ble registrert flere funn av duftskinn, svartsonekjuke og granrustkjuke på stoker av gran. Det var en forholdsvis høy tetthet av disse artene noe som er uvanlig for denne delen av Hedmark. Lungenever vokste på osp og gubbeskjegg ble funnet sparsomt på enkelte graner. Randkvistlav ble registrert på en eldre mosekledd bjørk.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av den døde veden i området kan trolig tilskrives hogsten i øst som er utført for en tid tilbake.

Verdivurdering: Mengde død ved, forekomst av flere rødlistearter og lokalitetens størrelse tilsier verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Kvalitetene bevares og videreutvikles best ved og overlates det til fri utvikling.

5 Brettemyra

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 148daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern. Lokaliteten er noe omtrentelig avgrenset da det er en gradvis overgang mot mindre verdifullt areal rundt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Tretjerna og Brettemyra, inne på kjølen helt sørvest i Nord-Odal kommune. Området ligger i et regiontypisk småkuppert åslandskap. Berggrunnen domineres av granittisk gneis og øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med utformingen gammel granskog. Barblandingskog dominert av gran, men med innslag av en del furu i tørrere partier og ut mot myrer. Ellers en del bjørk og spredt osp og rogn. Sørøver i lokaliteten finnes flere fuktig søkk med kompakt granskog med overganger mot fattig sumpskog. For øvrig er lokaliteten dominert av relativt tørr til frisk skogsmark. Skogen er til dels ganske gammel med god sjiktning og aldersspredning, selv om virkelige gamle trær kun opptrer spredt. I partier finnes en del dødved i form av læger og gadd, for det meste relativt nydannet, men gamle læger finnes spredt. Gammel gadd av bjørk forekommer ganske vanlig og er et viktig substrat for sjeldne knappenålslav. Det finnes få synlige hogstspor i lokaliteten.

Artsmangfold: Det ble ikke søkt særlig mye etter arter under kartleggingen, men gubbeskjegg (NT) og sprikskjegg (NT) forekommer i

store mengder. Videre ble dverggullnål, lungenever og svartsoneskjue (NT) påvist. Det finnes et ytterligere potensial for sjeldne og truede arter knyttet til dødved av gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Utover enkelte spor etter gamle plukkhogster ble det ikke påvist spor etter menneskelig aktivitet i lokaliteten.

Verdivurdering: Ganske stor og intakt område med eldre, grandominert barblandingsskog. Det finnes til dels ganske rikelig med viktige strukturer og skogen er godt sjiktet og med god aldersspredning. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best under fri utvikling.

6 Nordre Bjørtjennet N

Naturtype: Rik blandingsskog i lavlandet - Sørboreal blandingsskog
BMVERDI: B

Areal: 50,8daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør i hovedsak en mindre dalkløft nord for nordre Bjørtjennet vest i Nord-Odal kommune. I sørøst er også deler av et kolleparti med eldre gran- og ospeskog inkludert i lokaliteten. Deler av den vestvendte dalsiden har rike markforhold, mens vestsiden er mer berglendt med fattigere vegetasjon. De bekkenære delene av dalføret har trolig stabilt høy luftfuktighet, mens ryggen i vest og den østre dalsiden har tørrere lokalklima.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: De viktigste kvalitetene i området er knyttet til en vestvendt rik dalside som har stort løvinnslag og rik vegetasjon. Her vokser vårerte knapp, skogstjerneblom, skogvikke, vendelrot og myskegras og stedvis finnes kildesig med mye fagermoser. Skogen i selv dalen er forholdsvis ung med hurtigvoksende gran og løvskog av bjørk, selje, rogn, gråor og osp som nå er i ferd med å skygges ut. Det er lite død ved av gran, men en del læger av løv finnes i hele området. Skogen fremstår som tosiktet med et sjikt av gran og et av løv. Den eldste skogen er knyttet til den øvre delen av dalens vestsida. Her finnes eldre skjortegraner i tidligere plukkhogd skog, samt gamle ospetrær med grov sprekke bark.

Artsmangfold: På gammel osp finnes lungenever på flere trær. På en bergvegg på den sørvestre kollen vokste det randkvistlav og kort trollskjegg. Den rike vestvendte dalsiden vurderes og kunne ha et vist potensial for markboende arter av sopp. Det finnes en rekke mosekledde fuktige bergvegger vest for bekken, men disse er fattige og trolig ikke veldig rike på sjeldne og trua arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hoveddalen er trolig flatehogd for noen tiår tilbake. Det går en gammel hestevei gjennom dalen langs bekken

Verdivurdering: Til tross for at store deler av dalen har skog som ikke er spesielt gammel har området kvaliteter knyttet både til rike markforhold, stabil luftfuktighet i deler av området, bergvegger og gammel løvskog. Området vurderes å ha stor utviklingspotensial på noe sikt og vurderes samlet til å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling.

7 Ursknappen

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 210,4daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Øivind Gammelmo den 13.10.2011 og Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et område rundt toppen av Ursknappen. Lokaliteten ligger delvis i Nord-Odal og delvis i Nes kommune. Området ligger i et regiontypisk småkuppert åslandskap. Berggrunnen domineres av granittisk gneis og øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med mosaikk mellom utformingene gammel granskog og gammel furuskog. Lokaliteten omfatter et sammenhengende parti med eldre barskog ispedd noe eldre selje og osp. Furu dominerer rundt toppen av selve toppen av Ursknappen og på andre tørrere rygger og koller. I det øvrige dominerer eldre, ganske kompakt, godt sjiktet granskog med middels god aldersspredning. Det finnes noe dødved, hovedsaklig av gran i fuktige og produktive sprekkedaler, men kontinuiteten her er lav. Det finnes også noe dødved av gran og furu i de skrinne delene av lokaliteten. Her er kontinuiteten bedre med læger i de fleste stadier enn ikke i store mengder. Det finnes en del gamle hogstspor spredt, men det dreier seg for det meste om spor etter gamle pukkhogster. Disse plukkhogstene har trolig vært ganske omfattende siden det i dag finnes svært få skikkelige gamle trær eller gamle døde strukturer. Feltvegetasjonen er fattig og dominert av trivielle arter.

Artsmangfold: Det finnes lungeneversamfunn på noen eldre seljetrær sør i lokaliteten. Gubbekjegg (NT) og sprikskjegg (NT) finnes vanlig på eldre gran. Selv om det finnes den del dødved av gran i partier, var det kun duftskinn (NT) som ble påvist av mer uvanlige arter. Potensialet for mer sjeldne og truede arter regnes som relativt lavt.

Verdivurdering: Stor og intakt lokalitet med eldre grandominert skog. Den historiske påvirkningen har imidlertid vært så sterk at det i dag er en svært på kontinuitetsbærende strukturer og elementer å finne. Lokaliteten vurderes derfor under noe tvil som viktig (B/C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best under fri utvikling.

8 Klemma

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 19,7daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger om lag én kilometer nord til nordvest for Ursknappen inne på kjølen helt sørvest i Nord-Odal kommune. Lokaliteten ligger i et regiontypisk småkuppert åslandskap. Berggrunnen domineres av granittisk gneis og øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med utformingen gammel granskog. Naturtypen bekkeløft og bergvegg med utformingen bergvegg inngår sparsomt i sørvest. Eldre, produktiv granskog dominerer i den markerte søkka som danner kjernen av lokaliteten. I vest er det ganske rikt med arter som blåveis, skogstjerneblom, maigull og myskegras i feltsjiktet. Her inngår også en del rogn. Østover dominerer gran fullstendig og vegetasjonen domineres av mer nøysomme blåbær- og småbregnearter. Grantrærne oppnår en diameter på om lag 70 cm i brysthøyde og noen av trærne er ganske gamle. Det finnes den del dødved av gran, til dels grove læger, men de fleste er nydannet. Det er derfor ikke kontinuitet i død ved i den mest produktive delen av lokaliteten. Noen eldre læger finnes i de fattigere delene øst i lokaliteten.

Artsmangfold: På en bergvegg vest i lokaliteten finnes rosenlav, randkvistlav og lungenever. Lungenever finnes også på rogn. Gubbeskjegg (NT) finnes på gran. Den krevende og ganske sjeldne arten myskemaure ble påvist i det rike partiet vest i lokaliteten. Det er et visst potensial for rødlistede arter innen flere grupper.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er hogd helt inntil lokaliteten fra vest. Dette betyr at dagens parti med rik skog trolig kun er en rest av det som fantes her før. Ut over dette ble det ikke påvist nyere spor etter menneskelig aktivitet i lokaliteten.

Verdivurdering: En av de rikeste og mest produktive delene av området som foreslås som verneområde. En del grov gran med tilhørende rik bakkevegetasjon. Det finnes i tillegg en del dødved, men kontinuiteten er lav. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best gjennom fri utvikling.

9 Grevlingdalen

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: C

Areal: 32,8daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim den 21.10.2011 i forbindelse med kartlegging av skog under ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter den markerte dalen Grevlingdalen som strekker seg nordøstover fra Steinsjøen mot Vasketjernet inne på kjølen helt sørvest i Nord-Odal kommune. Avgrensningen ligger i et regiontypisk, småkuppert åslandskap. Berggrunnen domineres av granittisk gneis og øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en mosaikk av flere naturtyper, blant annet bekkeløft og bergvegg med utformingen bergvegg og gammel barskog med utformingen gammel granskog. Markert bekkedal, 10-20 meter bred, med opp til åtte meter høye bergvegger på sidene. I østre del åpner dalen seg noe opp og her er noe mindre kupert areal med eldre granskog inkludert. Gran dominerer tresjiktet, men noe rogn og selje finnes, særlig i vestre del. I vest finnes også et lite areal med noe rikere berggrunn med forekomst av blant annet markjordbær og storkransmose på marken og putevråmose på berget. Deler av dalen har ganske fuktig lokal-klima. Skogen i lokaliteten er ikke veldig gammel, men fuktig klima og ustabil miljø har gjort at det finnes den del dødved, mest av gran. Det er for det meste nydannete læger og kontinuiteten er lav.

Artsmangfold: Funn av matteblæremose, krokodillemose og gammelgranlav indikerer høy luftfuktighet. I tillegg ble stiftfylllav, lodnevreng, lungenever og grynvreng påvist på rogn og selje. Langnål (NT) ble påvist på en bjørkegadd ut mot en myrkant helt øst i lokaliteten. Det videre potensialet for sjeldne og truede arter er trolig ikke veldig stort.

Bruk, tilstand og påvirkning: Utover "normal" historisk plukkhogstaktivitet er det ingen spor etter menneskelig aktivitet i lokaliteten.

Verdivurdering: Lokaliteten skiller seg topografisk og lokalklimatisk noe fra det omliggende landskapet. Dette fører til forekomst av et regionalt sjeldent naturmiljø. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best under fri utvikling.

10 Trondmyra

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 24daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av BioFokus i forbindelse med nøkkelbiotopkartlegging i Nes i 2002 (BN00025411). Senest kartlagt i forbindelse med vurdering av et større område for frivillig vern. Teksten er i sin helhet videreført fra første registrering.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger snaue 500 meter fra kommunegrensa, ca. 1 km sør/sørøst for Ursknappen. Nøkkelbiotopen består av en kløft med en bekk og et myrparti, og grenser over mot myr (mot øst) og mot tørrere granskogstyper. Lokaliteten ligger ca. 380-410 m.o.h.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kløft med fuktig gammel granskog, eldre løvtrær og bergvegger. Det ble gjort funn av den rødlistete soppen duftskinn og flere signalarter som lungenever og piggbroddsopp. Dominerende vegetasjonstype er småbregneskog. Blåbærskog tar over i tørrere partier, og dekker totalt ca. 30 % av biotopen. Gran dominerer i tresjiktet. Furu, bjørk og osp er representert. Bjørk er vanligste løvtreslag. Én stående osp er spesielt grov. Granskogen er grov og fuktig og inneholder relativt mye død ved av gran og noe av løv. Alle nedbrytningsstadier er representert, men kontinuiteten er lav. Mange nøkkelelementer finnes på lokaliteten; kløft, bergvegg og bekk, i tillegg til nøkkelelementer i form av stående og liggende død ved. En del gamle stubber finnes spredt i hele biotopen. Interessante arter Det ble funnet to signalarter blant vedboende sopp på læger: Duftskinn og piggbroddsopp. Den vanligere råtesoppen hyllekjuke ble funnet på 2 stokker. I tillegg ble lavartene gammelgranlav og lungenever funnet.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av flere mindre gammelskogsrester i tilknytning til Ursknappen.

Verdivurdering: Lokaliteten har kløftekarakter, og stabil høy fuktighet. Mange elementer og en del arter ble funnet. Lokaliteten har høyere verdi enn mye av landskapet ellers og gis derfor lokal verdi (C verdi). Lokaliteten er med sin fuktighet og skjermethet et sted som med tiden kan utvikle store verdier tilknyttet kontinuitetsskog.

Skjøtsel og hensyn: Det anbefales at lokaliteten settes av urørt, dvs ingen skogbruksdrift.

11 Grevlinghøla

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 16,6daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2011 av BioFokus v/Arne Laugsand og Torbjørn Høitomt, i forbindelse med ordningen med Frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i blokkmark ved mindre bekk sør for Ursknappen ca 700 meter vest for kommunegrensa og ca 800 meter vest for Søndre Bjørtjennet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Eldre flersjiktet granskog i sammenbrudd med mye læger av gran, også nedbrutte. Noe rikere bunnsjikt i blokkmark, med blandt annet småstylet og skyggehusmose.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) og gammelgranlav ble funnet. Potensial for fuktighetskrevende mose og lavararter.

Verdivurdering: Lokaliteten er gitt B verdi fordi det er godt med læger av gran i noe eldre granskog hvor det er gjort noen interessante artsfunn. Lokaliteten er imidlertid liten.

12 Trettebråtehogda (NV for S. Bjørtjennet)

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: C

Areal: 12,2daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av BioFokus i forbindelse med nøkkelbiotopkartlegging i Nes i 2002 (BN00025472). Senest kartlagt i forbindelse med vurdering av et større område for frivillig vern. Teksten er i sin helhet videreført fra første registrering.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Biotopen ligger ca. 1,5-2 km sørøst for Ursknappen, rett ved kommunegrensa. Biotopen ligger ca. 380-410 m.o.h., og grenser over i myr (i sør) og til lavproduktive furubestand (på sidene). Nøkkelbiotopen ligger i en forsenkning i Trettebråtehogda (navn fra økonomisk kartverk)

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Fuktig kløft med eldre granskog med noe innslag av død ved. Finnes innslag av bergvegger og eldre osp. Lungenever ble registrert på osp samt gammelgranlav på gran. Småbregneskog dominerer i denne fuktige kløfta. Blåbær-granskog tar over mot kantene av kløfta og tue-vis i tørrere lende. Gran dekker 90 % av tresjiktet. Et bredt spekter av andre treslag er representert (gråor, bjørk, furu, rogn og osp), men av disse er det bare osp som er vanlig. Flere osper er meget grovvokste. Skogen er relativt ensjiktet. Det er noe stående død ved (gran). Det er mest liggende død ved i middels nedbrytningsstadiet. Få stokker er sterkt nedbrutte. Andre nøkkelementer som forekommer er hogststubber, bekk, bergvegger (nokså tørre) og kløft (lokaliteten er i en kløft). Kontinuiteten i liggende død ved er lav, og spredte hogstspor eksisterer over hele biotopen. Interessante arter Nøkkelbiotopen har god fuktighet.

Artsmangfold: Flere av løvtrærne er bevakst med lungenever (*Lobaria pulmonaria*). Gammelgranlav (*Lecanactis abietina*) ble funnet spredt ved basis av grove graner.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av flere mindre gammelskogsrester i tilknytning til Ursknappen.

Verdivurdering: Biotopen har en gunstig beliggenhet, i en fuktig kløft. Elementer knyttet til store løvtrær og i noen grad til gran er til stede på lokaliteten i dag. Imidlertid er utviklingspotensialet på lokaliteten stort, og som framtidig nøkkelbiotop er området verdifullt. Lokaliteten per i dag og ha lokal verdi (C verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det anbefales at lokaliteten settes av urørt, dvs ingen skogbruksdrift.

13 Årstaddalen SV

Naturtype: Gammel barskog - Gammel granskog
BMVERDI: B

Areal: 7,6daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 'år' av 'navn', 'firma' i forbindelse med 'prosjekt'. Nyregistrert lokalitet/erstatte gammel lok.

Beliggenhet og naturgrunnlag: grov beskrivelse av hvor lokaliteten ligger, spesielle forhold ved avgrensningen, brukes særlig der det grensene er diskuterte eller særlig viktige (store kvaliteter langs grensene) m.m., Naturgrunnlag kun dersom det er noe spesielt. Kan få inn alle poengene i fra en til tre setninger maks!

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Her skal selve beskrivelsen føres inn. Skogstruktur, vegetasjon, elementer, m.m.

Artsmangfold: Utfyllende om spesielle funn

Bruk, tilstand og påvirkning: Spesielle forhold som man konkret vet om, kan ofte kuttes ut. Historisk påvirkning fra skogbruk legges inn i hovedbeskrivelsen

Fremmede arter: Kun hvis aktuelt

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Obligatorisk felt. Lokaliteten er gitt B verdi fordi, arter, velutviklethet, rikhet, størrelse m. fl. Skal fungere som en kort oppsummering av lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Kun vist aktuelt, Fri utvikling, ikke-hogst kan brukes for skog, gjerne med en kort begrunnelse.

14 Årstaddalen S

Naturtype: Rik blandingsskog i lavlandet - Sørboreal blandingsskog
BMVERDI: C

Areal: 52daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2011 av BioFokus v/Arne Laugsand og Torbjørn Høitomt i forbindelse med ordningen med frivillig vern.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 300 meter vest for Søndre Bjørtjennet like ved kommunegrensen mellom Nes og Nord-Odal. Lokaliteten ligger i tilknytning til sørøstvendt skrent. Det avgrenses delvis mot nyere hogstflater i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørboreal blandingsskog hvor gran, furu og osp dominerer. Det står noen eldre osp 50-80 cm dbh i tilknytning til øst-vest-gående søkk nord i lokaliteten. Her ble ospehvitkjuke, lungenever, stiftfylltav og glattvreng funnet. Sørøver i lokaliteten er det noe blokkmark og noe rikere i tilknytning til sørøstvendt skrent. Grønnsko, svart trompetsopp og randkvistlav ble funnet her.

Verdivurdering: Enkelte krevende arter er påvist og det er spredt med gadd og læger i området som forøvrig er preget av kontinuitetsbrudd. Flere artsfunn i tilknytning til eldre osp teller positivt og området vurderes til lokalt viktig (C).

15 Ursknappen SØ

Naturtype: Gammel lauvskog - Gammelt ospeholt
BMVERDI: C

Areal: 6,9daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus i 2011 i forbindelse med vurdering av et større område for frivillig vern. Området er meget raskt befarat slik at avgrensning og beskrivelse ikke er fullgod.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en mindre del av sørvendt skråning på østsiden av Ursknappen. Området er noe rikere en omkringliggende skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ospedominert skog på noe rikere grunn med mye snerprørkvein. En del eldre osp i blanding med yngre trær. Noe gadd og læger av osp.

Artsmangfold: Området vurderes å ha et vist potensial for arter knyttet til gammel osp og markboende arter knyttet til lågurtmark.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes å ha lokal verdi (C verdi) da området er lite og antallet gamle trær og mengden død ved er begrenset. Som ospesuksesjon i et ellers barskogsdominert skoglandskap har det likevel viktige verdier som vil øke med årene.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling.

Artsmangfold

Mer eller mindre hele forslaget til verneområde er så sterkt påvirket av gamle og nye hogstinngrep at det artsmangfoldet knyttet til kontinuitetsbærende strukturer som vi ser i dag, er temmelig utarmet. Noen av de vanligst forekommende signal- og rødlisteartene knyttet til eldre granskog ble imidlertid påvist. Duftskinn (NT), svartsonekjuke (NT), gubbeskjegg (NT), lungenever, skrubbenever, randkvistlav, glattvreng, stiftfylltav, dvergullnål og rotnål (NT) finnes alle spredt i området. I tillegg ble det gjort enkeltfunn av ospehvitkjuke (NT), rynkeskinn (NT), kort trollskjegg (NT), sprikskjegg (NT), rund porelav og grønko. Det videre potensialet for sjeldne og truede arter knyttet til nøkkelementer og -strukturer vurderes som relativt lavt.

Det ble ikke påvist sjeldne eller truede arter knyttet til rik berggrunn, fuktig klima eller andre elementer med abiotisk opphav. Det er til sammen påvist åtte rødlistede arter i området, alle nær truet (NT).

*Tabell: Artsfunn i Ursknappen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
	Pseudohydnum gelatinosum			1	14 ₁
Bladmose	Buxbaumia viridis	Grønko			
Busk- og bladlav	Alectoria sarmentosa	Gubbeskjegg	NT	23	2 13 ₁ 3 ₁₀ 4 ₁₀ 6 7
	Bryoria bicolor	Kort trollskjegg	NT	1	3 ₁ 6
	Bryoria nadvornikiana	Sprikskjegg	NT	10	3 ₁₀
	Hypogymnia vittata	Randkvistlav		2	14 ₁ 4 ₁ 6
	Lobaria pulmonaria	Lungenever		18	10 10 2 3 ₁ 4 ₁ 6 ₃ 7 9 ₃
	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever			7
	Nephroma bellum	Glattvreng		1	14 ₁ 2
	Parmeliella triptophylla	Stiftfylltav		3	14 ₁ 9 ₂
	Sticta fuliginosa	Rund porelav			9
Skorpelav	Chaenotheca brachypoda	Dvergullnål			2
	Lecanactis abietina	Gammelgranlav		10	10 13 4 ₁₀
	Microcalicium ahlneri	Rotnål	NT		7
Sopp jordboende	Craterellus cornucopioides	Svart trompetsopp		1	14 ₁
Sopp vedboende	Antrrodia pulvinascens	Ospehvitkjuke	NT	1	14 ₁
	Asterodon ferruginosus	Piggbroddsopp			10
	Bjerkandera fumosa	Røykkjuke		1	14 ₁
	Cystostereum murrayi	Duftskinn	NT	7	4 10 4 ₂ 7 ₁
	Phellinus chrysoloma	Granstokkjuke		2	2
	Phellinus ferrugineofuscus	Granrustkjuke		2	4 ₂
	Phellinus nigrolimitatus	Svartsonekjuke	NT	2	4 ₂
	Phellinus viticola	Hyllekjuke			10
	Phlebia centrifuga	Rynkeskinn	NT	2	8 ₂

Avgrensning og arrondering

Forslaget til verneområde avviker noe i fra det opprinnelige tilbudet. Hovedårsaken til dette er sterk påvirkning i form av hogst i randsonene til området. Særlig i nord og øst finnes i dag så mye ungskog og til dels hogstflater at noe areal måtte skjæres bort fra verneforslaget for å kunne forsvare verdsettingen av det gjenværende området. En del yngre skog er imidlertid fortsatt inkludert av arronderingsmessige årsaker. Særlig i området rundt Trolltjernet, der avgrensningen smaler av ned mot nordre Bjørtjernet, er en del yngre skog tatt med for å holde denne smale sona så bred som mulig. Denne korridoren binder sammen selve Ursknappenområdet med et minst like verdifullt område øst for Nordre Bjørtjernet. Dersom man ser bort i fra den noe smale korridoren ved Trolltjernet, vurderes arronderingen til området totalt sett som god. Særlig den vestre delen er godt arrondert ved at det meste av selve åspartiet rundt toppunktet Ursknappen er inkludert.

En alternativ avgrensning kan omfatte noe areal nordover fra kjerneområde 3 ved å følge høydedragene på hver side av

dalen. Den alternative avgrensningen kan trekkes noe lenger nord enn kjerneområdet.

Andre inngrep

En skogsbilvei krysser gjennom området ved Nordre Bjørtjernet. I tillegg finnes en del traktorveier som er bygget i forbindelse med nyere hogster i området.

En tursti kommer fra nord, går over Ursknappen og nedover mot Steinsjøen. Nede ved Steinsjøen ligger også noen hytter.

Vurdering og verdisetting

Områdets sentrale deler fremstår i dag som intakt med mer eller mindre sammenhengende partier med eldre skog. I randsonene finnes imidlertid omfattende nyere inngrep som delvis strekker seg inn i forslaget til verneområde. Selv om eldre skog dominerer det meste av området er mengden dødved svært varierende. Der det finnes en del dødved er det stort sett et resultat av selvtynning og sammenbrudd i de mest produktive delene av området de senere år. Noen unntak finnes i enkelte av kjeneområdene, men kontinuiteten i dødved vurderes som lav. Omfattende hogstinngrep har også i stor grad virket inn på andelen gamle trær. Noen relativt gamle trær står i de minst produktive arelene, men biologisk virkelig gamle trær finnes trolig nesten ikke i området. Når det gjelder områdets økologiske variasjon, er denne relativt lav både når det gjelder fordeling av treslag og vegetasjon. Hele området domineres av barskog og fattige vegetasjonstyper. Det er riktignok et ganske stort spenn i fattige vegetasjonstyper, samt et sparsomt innslag av rikere typer. Det ble søkt aktivt etter rødlistede arter inn flere grupper uten at andre arter enn et knippe av de mest vanlige NT-artene ble påvist. Dette indikerer at området ikke har noen viktig funksjon for rødlistearter i høyere kategorier. Ursknappenområdet scorer relativt høyt på kriteriene for størrelse og arrondering. Det er i stor grad størrelseskriteriet sammen med det faktum at store deler av området er sammenhengende uten nyere hogstinngrep som danner grunnlaget for den samlede verdivurderingen av dette området. Ursknappen må også sees i sammenheng med det nærliggende frivillig vern objektet Songkjølen som ligger nesten helt inntil i nordøst. Songkjølen har mange av de samme kvalitetene som Ursknappen, men her finnes langt større arealer med sumpskog. Sumpskogene er for det meste fattige men med overganger mot intermediære langs bekker og sig.

Området scorer lavt til middels på alle aktuelle kriterier og ligger i utgangspunktet på vippen mellom én og to stjerner. Vi velger imidlertid å vektlegge at Ursknappen er et av få større, sammenhengende gammelskogsområder i denne regionen. Ursknappen bør også sees i sammenheng med det nærliggende området Songkjølen.

Selv om området er stort og for en stor del ganske intakt vil det ikke kunne bidra nevneverdig til inndekking av prioriterte mangler ved skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010).

Ursknappen vurderes som regionalt verneverdig (**)

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Ursknappen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Nordre Bjørtjernet Ø	***	**	**	**	0	—	*	*	*	*	**	—	—	**
2 Nordre Bjørtjernet V	**	*	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	*
3 Nordre Bjørtjernet NØ	**	*	*	*	*	—	*	*	*	0	*	—	—	*
4 Brettemyra N												—	—	
5 Brettemyra	***	**	**	**	*	—	**	*	*	*	**	—	—	**
6 Nordre Bjørtjernet N	**	*	*	*	*	—	**	**	**	**	*	—	—	**
7 Ursknappen	***	**	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	**
8 Klemma	**	**	*	**	*	—	**	**	**	**	*	—	—	**
9 Grevlingdalen	***	**	*	*	*	—	**	**	**	*	*	—	—	*
10 Trondmyra	**	**	**	**	*	—	*	**	*	*	*	—	—	**
11 Grevlinghøla	**	**	**	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	*
12 Trettebråte- høgda (NV for S. Bjørtjernet)	***	*	0	*	*	—	*	*	*	*	0	—	—	*
13 Årstaddalen SV	**	**	**	**	—	—	—	*	—	*	*	—	—	**
14 Årstaddalen S	**	**	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	*

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
15 Ursknappen SØ	*	*	*	—	*	—	*	*	*	*	*	—	—	*
Samlet vurdering	**	**	*	*	*	—	*	**	**	*	*	**	**	**

Referanser

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.

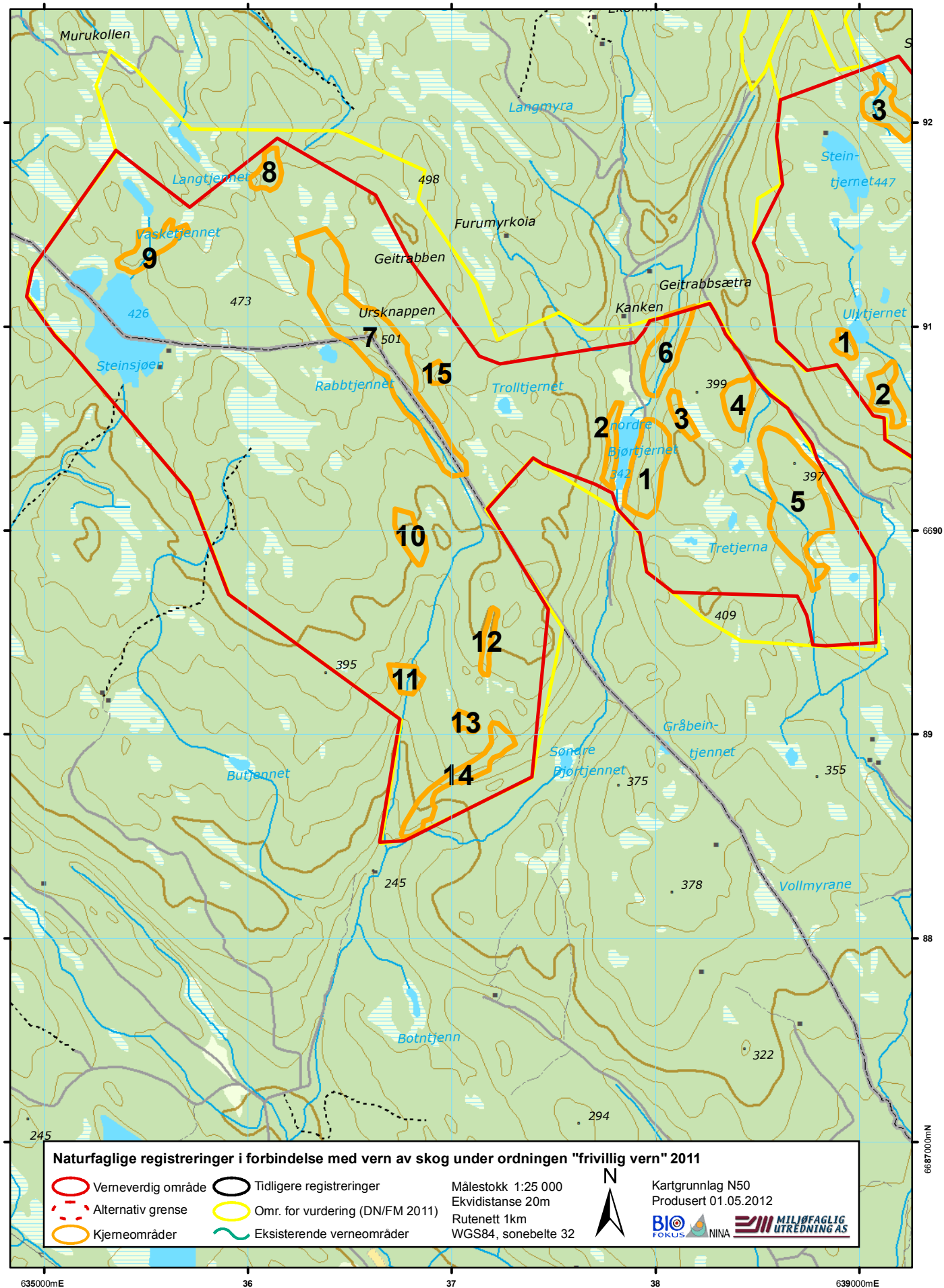
Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Klepsland, J. T. 2009. Naturtypekartlegging i Nord-Odal kommune 2008. BioFokus-rapport 2009-14. Stiftelsen BioFokus. Oslo. 55 s

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

NGU 2012 Norges Geologiske Undersøkelse. 2011. Berggrunnskart. Tilgjengelig fra: <http://www.ngu.no/kart/bg250/>

Bilder fra området Ursknappen

*Typisk myr-skog mosaikk i de høyereliggende delene av området.
Foto: Terje Blindheim*

Steinsjøen sett fra østsiden. Foto: Terje Blindheim

Liten suksesjon med osp og bjørk i kjerneområde 15. Foto: Terje Blindheim

Fattig sumpskog i lite dalsøkk øst for Ursknappen. Foto: Terje Blindheim